

Urantia-kirja

<< [Luku 89](#) | [Osat](#) | [Sisältö](#) | [Luku 91](#) >>

Luku 90

Shamanismi – poppamiehet ja papit

90:0.1 (986.1) USKONNOLLISTEN menojen kehittyminen eteni siten, että tyyntytelystä, loitollapitämisestä, poismanaamisesta, pakottamisesta, sovinnon hieromisesta ja lepyttelystä siirryttiin uhraamiseen, sovitukseen ja lunastukseen. Uskonnollisen rituaalin toimittamismenetelmä kehittyi alkukantaisen kultin harjoitusmuodoista fetissien kautta magiaksi ja ihmeteoiksi; ja kun rituaali monimutkaistui vastatakseen ihmisen yhä monimutkaisempia käsityksiä aineellisuuden tuolla puolen olevista maailmoista, se joutui väistämättä poppamiesten, shamaanien ja pappien hallintaan.

90:0.2 (986.2) Kun alkukantainen ihminen pääsi käsityksissään pidemmälle, hän alkoi lopulta uskoa, että henkimaailma suhtautui tavalliseen kuolevaiseen nuivasti. Ihmisten joukossa vain poikkeukselliset yksilöt saattoivat saada jumalat kallistamaan korvansa heidän puoleensa; henget kuuntelisivat vain jotakuta

eriskummallista miestä tai naista. Näin uskonto astuu uuteen vaiheeseen, tilanteeseen, jossa se vähitellen toimii vain välikäsien kautta: uskonnonharjoittajan ja palvontakohteen välillä on aina poppamies, shamaani tai pappi. Ja nykyisin useimmat Urantian järjestyneen uskonharjoituksen järjestelmät käyvät läpi tätä asteittaisen kehityksen vaihetta.

90:0.3 (986.3) Kehitysuskonto syntyy silkasta ja kaikkivoivasta pelosta, joka tulvahtaa ihmismielen läpi sen joutuessa kohdakkain tuntemattoman, selittämättömän ja käsittämättömän kanssa. Lopulta uskonto yltää varsin yksinkertaiseen tietoisuuteen kaikkivaltiaasta rakkaudesta, siitä rakkaudesta, joka vastustamattomasti lehahtaa ihmissielun läpi, kun se on havahtunut ymmärtämään Universaalisen Isän rajatonta kiintymystä universumin poikia kohtaan. Mutta uskonnollisen evoluution alun ja täyttymyksen väliin sijoittuvat shamaanien hallitsemat pitkät aikakaudet, shamaanien, jotka uskottelevat seisovansa ihmisen ja Jumalan välissä välimiehinä, tulkitsijoina ja välittäjinä.

1. Ensimmäiset shamaanit – poppamiehet

90:1.1 (986.4) Shamaani oli johtava poppamies, seremoniaallinen fetissi-ihminen ja kehitysuskonnon kaikkien toimitusten keskuspersoonallisuus. Monien ryhmien keskuudessa shamaani oli arvoasteikossa sotapäällikköä ylempänä, mikä merkitsi alkavaa kirkon ylivaltaa valtioon nähden. Toisinaan shamaani toimi pappina

ja jopa pappiskuninkaana. Joillakin myöhempien aikojen heimoilla oli sekä aikaisempien aikojen shamaanipoppamiehiä (tietäjiä) että myöhemmin ilmaantuneita shamaanipappeja. Ja monissa tapauksissa shamaanin virasta tuli perinnöllinen.

90:1.2 (986.5) Koska entisaikaan kaiken epänormaalin syynä pidettiin hengen vallassa olemista, mikä tahansa huomiota herättävä mentaalinen tai fyysinen poikkeavuus merkitsi poppamiehen pätevyyttä. Monet näistä miehistä olivat epileptikkoja, monet naisista olivat hysteerikkoja, ja näiden kahden ihmistyyppin tiliin pantiin melkoinen osa muinaisajan henkeytymisestä, samoin kuin henkien ja riivaajien vallassa olemisesta. Melko monet näistä varhaisimpien aikojen papeista kuuluivat niiden ihmisten luokkaan, joita on jälkeempään kutsuttu vainoharhaisiksi.

90:1.3 (987.1) Vaikka shamaanit saattoivat harjoittaa vilppiä pikkuasioissa, valtaosa heistä uskoi hengen vallassa olemisensa tosiasiaksi. Naisista, jotka pystyivät vaivuttamaan itsensä transsiin tai kataleptiseen kohtaukseen, tuli voimallisia shamaanittaria. Myöhemmässä vaiheessa sellaisista naisista tuli profeettoja ja henkimeedioita. Heidän kataleptisiin transseihinsa liittyi tavallisesti luuloteltuja viestinvaihtoja vainajahenkien kanssa. Monet naishamaanit olivat myös ammattitanssijoita.

90:1.4 (987.2) Mutta kaikki shamaanit eivät olleet itsepetoksen uhreja, monet heistä nimittäin olivat ovelia ja kyvykkäitä tempuntekijöitä. Ammatin kehittyessä noviisien edellytettiin poppamieheksi pätevöityäkseen palvelevan kymmenvuotinen oppilasaika, johon kuului koettelemuksia ja itsensäkieltämistä. Shamaanit kehittivät

tälle ammatille ominaisen pukeutumistavan ja lisäksi he esiintyivät mielellään salaperäisesti. Monesti he käyttivät huumeita tuottaakseen tiettyjä fyysisiä tiloja, jotka tekisivät vaikutuksen heimon jäseniin ja saattaisivat nämä ymmälle. Tavallinen kansa piti silmäkääntötemppuja yliluonnollisina, ja vatsastapuhumista käyttivät ensimmäisinä hyväkseen ovelat papit. Monet muinaisajan shamaaneista törmäsivät tietämättään hypnotismiin; toiset saivat aikaan itsehypnoosin tuijottamalla pitkät tovit omaa napaansa.

90:1.5 (987.3) Vaikka monet shamaanit turvautuivatkin näihin temppuihin ja hämäyksiin, heidän maineensa perustui – koko heidän luokkaansa ajatellen – kuitenkin ilmeisiin saavutuksiin. Kun shamaani epäonnistui ryhtymyksissään, hänet joko alennettiin arvossa tai tapettiin, ellei hän kyennyt esittämään uskottavantuntuista selitystä. Rehelliset shamaanit menehtyivät tällä tavoin jo uransa alkuvaiheessa, ja vain ovelat näyttelijät jäivät jäljelle.

90:1.6 (987.4) Nimenomaan shamanismi riisti heimokohtaisten asioiden ohjaamisen yksinoikeuden pois vanhusten ja voimakkaiden käsistä ja siirsi sen ovelien, älykkäiden ja kaukokatseisten käsiin.

2. Shamanistiset toiminnot

90:2.1 (987.5) Henkien manaaminen oli suurta tarkkuutta vaativa ja perin monimutkainen toimenpide, jota voidaan verrata muinaiskielellä toimitettuihin nykyajan kirkkorituaaleihin. Jo varsin

varhaisessa vaiheessa ihmisrotu etsi apua ihmisen yläpuolella olevalta tasolta, *revelaatiota*, *ilmoitusta*, ja ihmiset uskoivat shamaanien todellakin saavan tällaisia ilmoituksia. Jos shamaanit työssään käyttivät hyväkseen suggestion suurta voimaa, se oli lähes poikkeuksetta negatiivista suggestiota. Vasta aivan viime aikoina on otettu käyttöön positiivisen suggestion tekniikka. Jo ammattinsa kehittymisen alkuvaiheessa shamaanit alkoivat erikoistua sellaisille aloille kuin sateenteko, sairauksien parantaminen ja rikosten selvittäminen. Sairauksien parantaminen ei kuitenkaan ollut shamanististen poppamiesten päätehtävä, vaan päätehtävänä oli paremminkin elämiseen kuuluvien epävarmuustekijöiden tunteminen ja niiden hallinta.

90:2.2 (987.6) Muinaisaikojen mustaa magiaa – sekä uskonnollista että maallista – kutsuttiin valkoiseksi magiaksi, kun sitä harjoittivat joko papit, tietäjät, shamaanit tai poppamiehet. Mustan magian harjoittajia kutsuttiin noidiksi, taikureiksi, velhoiksi, lumoojattariksi, manaajiksi ja ennustajiksi. Kaikki tällainen väitetty yhteydenpito yliluonnolliseen luokiteltiin ajan oloon joko noituudeksi tai shamanismiksi.

90:2.3 (987.7) Noituuteen kuului aikaisempien, satunnaisten ja tunnistamattomien henkien suorittama *magia*. Shamanismin kohdalla oltiin tekemisissä vakinaisten henkien ja heimon tunnustamien jumalten *ihmetekojen* kanssa. Myöhempinä aikoina noita ja paholainen liitettiin yhteen, ja niin oli näyttämö valmiina monille suhteellisen äskettäin tapahtuneille uskonnollisen

suvaitsemattomuuden ilmentymille. Noituus oli monien alkukantaisten heimojen keskuudessa eräs uskonto.

90:2.4 (987.8) Shamaanit uskoivat lujasti siihen, että sattuma toimi henkien tahdon ilmoittajana, ja monesti he heittivät arpaa saadakseen asiat ratkaistuiksi. Vielä nykyään ilmeneviä jäänteitä tästä arvan heittoon viehättymisestä ovat monien onnenpelien lisäksi myös tunnetut ”pelistä pois” -lorut. Yhteen aikaan täytyi pelistä pois joutuneen henkilön kuolla; nykyään hän on vain se jossakin lapsellisessa leikissä. Se, mikä alkuaikojen ihmiselle oli vakava asia, jatkaa elämäänsä nykyajan lapsen ajanvietteen muodossa.

90:2.5 (988.1) Poppamiehet luottivat suuresti merkkeihin ja enteisiin, sellaisiin kuin ”Milloin kuulette kahinaa silkkiäispuiden latvuksista, silloin herätkää toimimaan.” Jo ihmisrodun historian alkuaikoina shamaanit kohdistivat huomionsa taivaan tähtiin. Alkeelliseen astrologiaan uskottiin, ja sitä harjoitettiin maailmanlaajuisesti; unientulkitseminen levisi niin ikään laajalle. Eikä aikaakaan, kun kaiken tämän jälkeen ilmaantuivat temperamentikkaat shamaanittaret, jotka vakuuttivat, että heillä oli kyky pitää yhteyttä vainajahenkiin.

90:2.6 (988.2) Vaikka sateentekijäin eli sääshamaanien kategoria ilmaantuikin jo hamassa muinaisuudessa, on heitä ollut olemassa kautta aikojen. Ankara kuivuus tiesi alkuaikojen maanviljelyn harjoittajille kuolemaa, niinpä muinainen magia kiinnittikin paljon huomiota sään säätelymiseen. Sivistynytkin ihminen tekee yhä säästä yleisen keskustelunaiheen. Kaikki entisaikojen kansat uskoivat shamaanin sateentekijänkykyihin, mutta kun shamaani

epäonnistui, oli tavan mukaista, että hänet surmattiin, ellei hän kyennyt esittämään epäonnistumiselle mitään uskottavantuntuista selitystä.

90:2.7 (988.3) Rooman keisarit karkottivat kerran toisensa perään astrologit valtakunnasta, mutta poikkeuksetta he tulivat takaisin siksi, että kansa uskoi heidän kykyihinsä. Heitä ei kyetty ajamaan pois, ja vielä kuudennellatoista Kristuksen jälkeisellä vuosisadalla länsimaiset kirkon ja valtion johtajat olivat astrologian suojelijoita. Tuhannet älykkäinä pidetyt ihmiset uskovat yhä, että ihminen voi syntyä onnellisten tai epäonnen tähtien vaikutuksen alaisena, että taivaankappaleiden vierekkäinen asema taivaankannella määrää erilaisten maallisten hankkeiden lopputuloksen. Herkkäuskoiset käyvät yhä mieluusti povarilla.

90:2.8 (988.4) Kreikkalaiset uskoivat oraakkeliin neuvon pätevyyteen, kiinalaiset käyttivät magiaa suojaksi demoneja vastaan, shamanismi kukoisti Intiassa, ja Keski-Aasiassa sitä harjoitetaan vieläkin avoimesti. Sen harjoittamisesta on suuressa osassa maailmaa luovuttu vasta hiljattain.

90:2.9 (988.5) Tavan takaa ilmaantui todellisia profeettoja ja opettajia, jotka tuomitsivat ja paljastivat shamanismin. Niinpä häviämäisillään olevan punaisen ihmisenkin keskuudessa eli muuan tällainen profeetta viimeksi kuluneiden sadan vuoden aikana: shawneekansan Tenskwatawa, joka ennusti vuoden 1806 auringonpimennyksen ja tuomitsi valkoisen ihmisen paheet. Koko kehityshistorian pitkien aikakausien kuluessa eri heimojen ja rotujen keskuuteen on ilmaantunut monia aitoja opettajia. Ja aina uudestaan heitä on

ilmaantuva uhmaamaan minkä tahansa aikakauden shamaaneja ja pappeja, jotka vastustavat yleistä opetusta ja pyrkivät tekemään tyhjäksi tieteellisen edistyksen.

90:2.10 (988.6) Monin erilaisin tavoin ja epärehellisin keinoin muinaiset shamaanit hankkivat maineensa Jumalan äänitorvina ja kaitselmuksen suojelejoina. He vihmoivat vastasyntyneet vedellä ja antoivat näille nimen; he ympärileikkasivat poikalapset. Kaikki hautajaisseremoniat tapahtuivat heidän johdolla, ja he antoivat asianmukaisen ilmoituksen vainajain turvallisesta saapumisesta henkien maahan.

90:2.11 (988.7) Shamanistisista papeista ja poppamiehistä tuli perimiensä erilaisista maksuista kertyvien varojen johdosta varsin usein varakkaita. Nämä maksut olivat näennäisesti hengille annettuja uhreja. Ei ollut mitenkään harvinaista, että shamaanin haltuun saattoi vähitellen joutua käytännöllisesti katsoen koko hänen heimonsa aineellinen vauraus. Varakkaan ihmisen kuoleman jälkeen oli tapana jakaa hänen omaisuutensa tasan shamaanin ja jonkin julkisen laitoksen tai hyväntekeväisyshankkeen kesken. Tällainen käytäntö on edelleenkin vallalla eräissä osissa Tiibetiä, jossa puolet miespuolisesta väestöstä kuuluu tähän tuottamattomien henkilöiden luokkaan.

90:2.12 (989.1) Shamaanit pukeutuivat hyvin, ja tavallisesti heillä oli kokonainen liuta vaimoja. He olivat alkuperäinen aristokratia, ja heidät oli vapautettu kaikista heimon noudattamista rajoituksista. Hyvin usein heillä oli alhainen mielenlaatu ja heikko moraali. He estivät kilpailijoidensa esillepääsyn nimittelemällä heitä noidiksi ja

velhoiksi, eikä ollut lainkaan harvinaista, että he saavuttivat niin suuren vaikutusvallan ja mahtiaseman, että he kykenivät pitämään päälliköt tai kuninkaat vallassaan.

90:2.13 (989.2) Alkukantainen ihminen piti shamaania välttämättömänä pahana; hän kyllä pelkäsi shamaania, mutta ei tätä rakastanut. Alkuaikojen ihminen kunnioitti tietoa, hän piti viisautta arvossa ja palkitsi sen. Shamaani oli enimmäkseen huijari, mutta shamanismille osoitettu kunnioitus on valaiseva esimerkki siitä, millainen oppiraha viisaudesta ihmisrodun kehityksen kuluessa maksettiin.

3. Shamanismin teoria sairaudesta ja kuolemasta

90:3.1 (989.3) Koska muinaisajan ihminen suhtautui itseensä ja aineelliseen ympäristöönsä uskoen niiden reagoivan suoraan aaveiden oikkuihin ja henkien päähänpistoihin, ei ole mitenkään omituista, että hänen uskontonsa kiinnitti niin yksipuolisesti huomiota aineellisiin asioihin. Nykyajan ihminen käy suoraan aineellisten ongelmien kimppuun, sillä hän tajuaa, että aine reagoi mielen ohjaamaan järkiperäiseen muokkaustoimintaan. Samalla tavalla alkukantainen ihminen halusi saada aikaan muutoksia fyysiseen ilmiömaailmaan kuuluvien elämän ja energioiden suhteen ja jopa hallita niitä, ja koska hänen rajallinen ymmärryksensä kosmoksesta johdatti hänet uskomaan, että aaveet, henget ja jumalat

olivat henkilökohtaisesti ja välittömästi tekemisissä elämän ja aineen yksityiskohtaisen säätelyn kanssa, hän suuntasi – niin kuin loogista oli – ponnistuksensa näiden ihmisen yläpuolella olevien voimien suosion ja tuen saavuttamiseen.

90:3.2 (989.4) Paljon siitä, mikä muinaisissa kulteissa on selittämätöntä ja järjenvastaista, käy ymmärrettäväksi, kun sitä tarkastellaan tässä valossa. Kulttiin kuuluneet seremoniat olivat alkuaikojen ihmisen yritys hallita sitä aineellista maailmaa, jonne hän oli joutunut. Ja monet hänen ponnistuksistaan kohdistuivat elinpäivien määrän lisäämiseen ja terveyden turvaamiseen. Koska kaikkia sairauksia ja itsessään kuolemaakin pidettiin alkuaan henki-ilmionä, siitä oli väistämättömänä seurauksena, että shamaanit, samalla kun he toimivat poppamiehinä ja pappeina, tulisivat myös työskentelemään lääkäreinä ja kirurgeina.

90:3.3 (989.5) Primitiivistä ajattelua saattaa haitata faktojen puute, mutta tällainenkin ajattelu on kaikesta huolimatta loogista. Kun ajattelevat ihmiset tekevät havaintoja sairaudesta ja kuolemasta, he ryhtyvät määrittämään näiden vitsausten syitä, ja shamaanit ja tiedemiehet ovat ymmärryksensä mukaisesti tuoneet esille seuraavat teorialat näiden vitsausten uhriksi joutumisen syistä:

90:3.4 (989.6) 1. *Vainajahenget – henkien suorat asioihin puuttumiset.* Ammoisin sairauden ja kuoleman selitykseksi esitetty olettamus lähti siitä, että henget aiheuttivat sairauden houkuttelemalla sielun pois ruumiista, ja ellei se osannut sinne takaisin, seurauksena oli kuolema. Muinaisajan ihmiset pelkäsivät sairauksia aiheuttavien

aaveiden pahansuopaa toimintaa niin suuresti, että sairautta potevat henkilöt jätettiin usein oman onnensa nojaan, monesti jopa ilman ruokaa tai vettä. Vaikka näiden uskomusten lähtökohta oli virheellinen, ne joka tapauksessa eristivät sairaudesta kärsivät yksilöt muista ja estivät tarttuvien tautien leviämisen.

90:3.5 (989.7)

2. Väkivalta – näkyvät syyt. Joidenkin

onnettomuuksien ja kuolemantapausten syyt olivat niin helposti yksilöitävissä, että ne poistettiin jo aikaisessa vaiheessa siitä kärsimysten syiden kategoriasta, johon luettiin vainajahenkien vaikutus. Niitä kuolemantapauksia ja vammoja, jotka olivat yhteydessä sotaan, eläinten kanssa ottelemiseen ja muihin suoralta kädeltä tunnistettaviin tekijöihin, pidettiin luonnollisina tapahtumina. Mutta kauan aikaa uskottiin henkien olevan kuitenkin vastuussa paranemisen pitkittymisestä tai jopa ”luonnollisesti” aiheutuneiden haavojen tulehtumisesta. Ellei mitään havaittavaa luonnollista tekijää kyetty löytämään, katsottiin henkiaaveiden tässäkin tapauksessa olevan vastuussa sairauksista ja kuolemasta.

90:3.6 (990.1)

Nykyään on Afrikasta ja muualta tavattavissa alkeellisia kansanheimoja, jotka surmaavat aina jonkun ihmisen, kun sattuu muusta kuin väkivallasta johtuva kuolemantapaus. Heidän poppamiehensä osoittavat syylliset osapuolet. Jos äiti kuolee synnytykseen, niin lapsi saman tien kuristetaan: henki hengestä.

90:3.7 (990.2)

3. Magia – vihollisen vaikutus. Monen sairastumisen syynä pidettiin noitumista, pahan silmän ja maagisen osoittavan

nyökkäyksen vaikutusta. Aikoinaan oli tosiaan vaarallista osoittaa ketään sormella. Sormella osoittamista pidetään sitä paitsi vieläkin sivistymättömänä. Epäselvissä sairastumis- ja kuolemantapauksissa muinaisilla ihmisillä oli tapana toimittaa muodollisuuksien mukainen tutkimus. He leikkelivät ruumiin palasiksi ja julistivat jonkin tällöin havaitsemansa seikan kuoleman aiheuttajaksi. Muussa tapauksessa kuolema oli tapana lukea noituuden syyksi, ja se puolestaan teki välttämättömäksi siitä vastuussa olevan noidan teloittamisen. Tällaiset muinaiset kuolemansyöntutkimukset pelastivat monen noidaksi otaksutun ihmisen hengen. Joidenkin heimojen keskuudessa uskottiin, että heimon jäsen voisi kuolla oman noituutensa seurauksena, eikä sellaisessa tapauksessa pantu ketään syytteeseen.

90:3.8 (990.3)

4. *Synti – rangaistus tabun rikkomisesta.* Melko läheisessä menneisyydessä ovat vielä ne ajat, jolloin uskottiin, että sairaus on rangaistus synnistä, yksilön tai rodun tekemästä synnistä. Tässä kehitysvaiheessa olevien kansojen keskuudessa vallitsee teoria, jonka mukaan ihminen ei voi joutua kärsimään sairaudesta, ellei hän ole rikkonut jotakin tabua vastaan. Tällaisille uskomuksille on tyypillistä, että sairautta ja kärsimystä pidetään ”Kaikkivaltiaan nuoleniskuina heidän sisällään”. Kiinalaiset ja mesopotamialaiset pitivät kauan aikaa sairautta pahojen demonien toiminnan aiheuttamana, kun toisaalta kaldealaiset pitivät kärsimyksen syynä myös tähtiä. Tämä teoria sairaudesta jumalallisen vihan

seuraamuksena on monen sivistyneen maineessa olevan urantialaisryhmän keskuudessa edelleenkin vallalla.

90:3.9 (990.4) 5. *Luonnollinen syysuhde*. Ihmiskunta on ollut perin hidas oppimaan syyn ja seurauksen keskinäissuhteen aineellisia salaisuuksia energian, aineen ja elämän fyysisessä ilmiömaailmassa. Muinaiset kreikkalaiset, jotka olivat säilyttäneet perimätiedot Aataminpojan opetuksista, käsittivät ensimmäisinä kaikkien sairauksien johtuvan luonnollisista syistä. Hitaasti mutta varmasti tieteellisen aikakauden avartuminen hävittää ihmisen aikojentakaiset teorialat sairaudesta ja kuolemasta. Kuume oli eräs ensimmäisistä ihmisen vaivoista, joka poistettiin yliluonnollisten häiriöiden kategoriasta, ja tieteen aikakausi on katkonut yhä useampia niistä tietämättömyyden kahleista, jotka niin peräti kauan ovat pitäneet ihmismieltä vankinaan. Ikääntymisen ja tautien tarttumisen ymmärtäminen hävittää vähitellen ihmisen tuntemaa pelkoa aaveita, henkiä ja jumalia kohtaan siinä mielessä, että nämä olisivat persoonallisia syypäitä ihmisen kurjuuteen ja kuolevaisen kärsimiseen.

90:3.10 (990.5) Evoluutio saavuttaa erehtymättä tavoitteensa. Se täyttää ihmisen taikauskaisella pelolla tuntematonta kohtaan ja kammolla näkymätöntä kohtaan, ja näistä muodostuu se rakennusteline, jonka sisälle jumalakäsike rakentuu. Ja oltuaan todistamassa sitä, miten edistynyt Jumaluuden käsittäminen syntyi – ilmoituksen vaikutettua samansuuntaisesti – tämä samainen evoluutiotekniikka panee

vääjäämättä liikkeelle ne ajattelun kyvyt, jotka vähä vähältä purkavat nämä tehtävänsä tehneet rakennustelineet.

4. Shamaanien harjoittama lääkintätoimi

90:4.1 (990.6) Entisaikojen ihmisten koko elämä oli ennaltaehkäisyä: heidän uskontonsa oli melkein viimeistä piirtoa myöten pelkkä sairauksien ehkäisymenetelmä. Ja teorioidensa erheellisyydestä huolimatta he olivat niitä käytäntöön soveltaessaan liikkeellä täydestä sydämestään. Heillä oli rajaton luottamus omiin hoitomenetelmiinsä, ja se jo sinänsä on voimallinen parannuskeino.

90:4.2 (991.1) Jonkun tällaisen muinaisen shamaanin tolkuttomien hoitokeinojen kohteena olevan henkilön paranemiseensa tarvitsema usko ei loppujen lopuksi olennaisesti eronnut siitä, mitä tarvitaan tervehtymisen kokemiseen joidenkuiden epätieteellistä sairauksien hoitamista harjoittavien myöhempien aikojen parantajien käsissä.

90:4.3 (991.2) Alkeellisemmat heimot tunsivat suurta pelkoa sairaita kohtaan, ja pitkät aikakaudet oli tapana, että näitä tarkoin kartettiin. Heidät jätettiin häpeällisesti heitteille. Humaanisuuden alalla astuttiin pitkä askel eteenpäin, silloin kun shamaanikunnan kehittyminen toi muassaan sellaisia pappeja ja noitatohtoreita, jotka suostuivat hoitamaan sairauksia. Sitten muodostui tavaksi, että koko sukukunta tungeksi sairasvuoteen äärelle avustamaan shamaania sairaudenhenkien poisulvomisessa. Ei ollut harvinaista, että

taudinmäärittäjäshamaani oli nainen, kun miesshamaani sen sijaan tavallisesti huolehti hoidosta. Eläimen sisälmysten tutkiminen oli tavallinen taudinmääritysmetodi.

90:4.4 (991.3) Sairautta parannettiin messuamisella, ulvomisella, kättenpäällepanemisella, potilaan päälle henkäilemisellä ja monin muin keinoin. Myöhempinä aikoina tapa turvautua sairaan makuuttamiseen temppelissä levisi laajalle; paranemisen nimittäin oletettiin tapahtuvan tällaisen unen aikana. Lopulta poppamiehet uskaltautuivat kokeilemaan jopa varsinaista kirurgiaa potilaaseen, joka nukkui temppeliuntaan. Kallonporaus päänsärynhengen ulospäästämiseksi kuului ensimmäisiin operaatioihin. Shamaanit oppivat hoitamaan luunmurtumia ja sijoiltaanmenoja, avaamaan paiseita ja ajoksia. Shamaanittarista tuli taitavia lapsenpäästäjiä.

90:4.5 (991.4) Eräänä yleisenä hoitokeinona oli hieroa jotakin maagista tulehtuneessa tai viallisessa ruumiin kohdassa, sen jälkeen tuo taikakalu heitettiin menemään ja sitten koettiin – oletetusti – tervehtyminen. Mikäli joku sattui poimimaan poisviskatun taikakalun käteensä, hänen uskottiin saavan välittömästi saman tartunnan tai vian. Paljon aikaa kului, ennen kuin lääkekasvit ja muut todelliset lääkkeet otettiin käyttöön. Hieronta kehittyi loitsinnan yhteydessä, kun henkeä hierottiin ulos ruumiista, ja sitä edelsivät yritykset lääkkeen hieromiseksi ihoon, samaan tapaan kuin nykyajan ihmiset koettavat hieroa nahkaansa linimenttejä. Sairaiden kohtien kuppaamista ja imemistä pidettiin yhdessä suoneniskennän kanssa arvokkaana konstina, kun oli päästävä eroon sairautta aiheuttavasta hengestä.

90:4.6 (991.5)

Koska vesi oli väkevä fetissi, sitä käytettiin monien vaivojen hoitoon. Kauan aikaa uskottiin, että sairauden aiheuttava henki voitaisiin poistaa hikoilemalla. Höyrykylpyjä pidettiin suuressa arvossa; kuumat luonnonlähteet kukoistivat pian alkeellisina kylpylöinä. Jo alkuaikojen ihminen havaitsi, että lämpö useimmissa tapauksissa lievitti kipua, ja tässä tarkoituksessa hän käytti hyväkseen auringonvaloa, tuoreita eläinten elimiä, kuumaa savea ja kuumia kiviä, ja useat näistä menetelmistä ovat käytössä vieläkin. Kun pyrittiin vaikuttamaan henkiin, käytettiin hyväksi rytmillisyyttä: tomtom-rummut kumisivat kaikkialla maailmassa.

90:4.7 (991.6)

Joidenkuiden ihmisten keskuudessa ajateltiin sairauksien aiheutuvan siitä, että henget ja eläimet olivat solmineet häijyn salaliiton. Tästä lähti liikkeelle uskomus, jonka mukaan jokaiselle eläinten aiheuttamalle taudille oli olemassa jokin tehoava kasvipööräinen lääke. Punaiset ihmiset olivat erityisen ihastuneita teoriaan kasveista yleislääkkeinä. He tipauttivat aina pisaran verta koloön, joka muodostui nyhtäistäessä kasvi ylös maasta.

90:4.8 (991.7)

Paastoamista, tietyn ruokavalion noudattamista ja vastaärsykykeitä käytettiin usein lääkinnällisinä keinoina. Ihmisen eritteitä, koska ne olivat kiistattoman maagisia, arvostettiin suuresti. Veri ja virtsa kuuluivat sen vuoksi vanhimpien lääkkeiden joukkoon, eikä aikaakaan, kun lääkeaineiden luetteloon lisättiin juuria ja erilaisia suoloja. Shamaanit uskoivat, että sairaudenhenget voitaisiin karkottaa ruumiista pahanhajuisin ja pahanmakuisin lääkkein. Vatsan tyhjentämisestä tuli varhaisessa vaiheessa rutiininomainen

hoitotoimenpide, ja raakakaakaon ja kiniinin lääkinnällisen arvon selville saaminen kuului ensimmäisiin farmaseuttisiin keksintöihin.

90:4.9 (992.1) Kreikkalaiset kehittivät ensimmäisinä kiistatta järkiperäisiä sairaanhoitomenetelmiä. Sekä kreikkalaiset että egyptiläiset saivat lääketieteellisen tietämyksensä Eufraatinlaaksosta. Öljy ja viini olivat hyvin varhain käyttöön otettuja haavojenhoitoaineita. Risiiniöljy ja oopiumi olivat jo sumerilaisten käytössä. Monet näistä ikivanhoista ja tehokkaista salaisista lääkkeistä menettivät tehonsa, kun niistä tuli yleisesti tunnettuja. Salaperäisyys on aina ollut petkutuksen ja taikauskon harjoittamiselle välttämätöntä. Vain tosiasiat ja totuus tavoittelevat täyttä ymmärryksen valoa ja riemuitsevat tieteellisen tutkimuksen mukanaan tuomasta valaisusta ja valistuksesta.

5. Papit ja rituaalit

90:5.1 (992.2) Rituaalissa on keskeisintä se, että se toimitetaan täydellisesti; villi-ihmisten keskuudessa rituaalia on harjoitettava tiukan täsmällisesti. Vain kun rituaali on toimitettu oikein, seremonialla on voimaa, joka pakottaa henget toimintaan. Mikäli rituaali on virheellinen, se ei tee muuta kuin herättää jumalten vihan ja tyytymättömyyden. Niinpä sen jälkeen kun ihmisen hitaasti kehittyvä mieli käsitti *rituaalin suoritustavan* olevan se ratkaiseva tekijä, joka määräsi sen tehokkuuden, kehittyi alkuaikojen shamaaneista ennen pitkää väistämättä papisto, joka oli harjoitettu

johtamaan rituaalin pikkutarkkaa toimittamista. Ja niin ovat loputtomat rituaalit kymmenientuhansien vuosien ajan olleet yhteiskunnan riesana ja sivilisaation kirouksena; ne ovat olleet sietämättömäksi taakaksi jokaiselle elämänalalle, ihmisrodun jokaiselle hankkeelle.

90:5.2 (992.3) Rituaali on menetelmä, jolla vallitseva tapa pyhitetään. Rituaali luo ja säilyttää myyttejä, samalla kun se on menetelmä, jolla myötävaikutetaan sosiaalisten ja uskonnollisten tapojen säilymiseen. Toisaalta taas rituaali itse on myyttien alkuun saattama. Usein rituaalit ovat aluksi sosiaalisia, myöhemmin niistä tulee taloudellisia ja lopulta ne saavat uskonnollisen seremonian pyhyiden ja arvoaseman. Rituaali saattaa toteuttamistapojensa puolesta olla henkilökohtaisesti tai ryhmässä suoritettava, tai kumpakin, kuten rukoileminen, tanssiminen ja näytteleminen havainnollisesti osoittavat.

90:5.3 (992.4) Sanoista tulee rituaalin osa, niin kuin ”aamen” ja ”seela” -sanojen käyttö osoittaa. Kiroilemisen tapa, rienaaminen, edustaa pyhien nimien entisen, rituaaliin kuuluneen toistamisen arvotonta käyttöä. Pyhiinvaellusten tekeminen pyhiin temppelisiin on ikivanha rituaali. Seuraavaksi rituaali muuttui monimutkaisiksi puhdistautumis-, peseytymis- ja pyhittäytymisseremonioiksi. Heimojen alkukantaisten salaseurojen vihkimysmenot olivat todellisuudessa karkea uskonnollinen riitti. Ammoisten mysteerikulttien palvontamenetelmä oli vain kertyneen uskonnollisen rituaalin pitkä yhtäjaksoinen esitys. Lopulta rituaalista kehittyivät nykyisentyyppinen sosiaalinen seremonianormisto ja

uskonnollinen palvonta, meno, johon sisältyy rukoilua, laulua, vuoroluentaa sekä muita yksittäin tai ryhmässä suoritettavia hartaudenharjoituksia.

90:5.4 (992.5) Shamaaneista liikkeelle lähtenyt papiston kehitys johti oraakkeleiden, ennustajien, laulajien, tanssijoiden, sääntekijöiden, uskonnollisten pyhäinjäännösten vartijoiden, temppelinhoitajien ja povareiden kautta uskonnollisen palvonnan tosiasiallisen ohjaajan asemaan. Lopuksi papinvirasta tuli perinnöllinen, syntyi sukupolvesta toiseen jatkuva pappiskasti.

90:5.5 (992.6) Uskonnon kehittyessä alkoi synnynnäisten lahjojen ja erityismieltymysten mukainen pappien erikoistuminen. Toisista tuli laulajia, toisista rukoilijoita, ja jotkut erikoistuivat uhripapeiksi. Myöhemmin ilmaantuivat puhujat eli saarnaajat. Ja kun uskonto institutionaalistui, nämä papit väittivät ”pitävänsä hallussaan taivaan avaimia”.

90:5.6 (992.7) Papit ovat aina pyrkineet tekemän vaikutuksen rahvaaseen ja herättämään siinä kunnioitusta sillä, että he toimittavat uskonnollisen rituaalin muinaisella kielellä ja tekevät kaiken maailman maagisia eleitä. Tämän tarkoituksena on hämätä palvontaan osallistuvia ja pönkittää pappien hurskautta ja arvovaltaa. Tähän kaikkeen sisältyvä suuri vaara on siinä, että rituaali muuttuu helposti uskonnon korvikkeeksi.

90:5.7 (993.1) Papistot ovat tehneet parhaansa viivyttääkseen tieteellistä kehitystä ja estääkseen hengellistä edistystä, toisaalta ne ovat myös myötävaikuttaneet sivilisaation vakiintumiseen ja

tietyntyyppisten kulttuurien kohenemiseen. Mutta monet nykyiset papit ovat lakanneet toimimasta jumalanpalvelusrituaalin ohjaajina ja suunnanneet huomionsa sen sijaan teologiaan, yritykseen Jumalan määrittelemiseksi.

90:5.8 (993.2) Papit ovat kieltämättä olleet myllynkivenä rotujen kaulassa, mutta aidot uskonnolliset johtajat ovat olleet korvaamattomia sikäli, että he ovat osoittaneet tien korkeampiin ja parempiin todellisuuksiin.

90:5.9 (993.3) [Esittänyt muuan Nebadonin Melkisedek.]